

برازش مدل علی سیستم حسابداری مدیریت و سبک تصمیم‌گیری مدیریت بر عملکرد مدیریت در شرکت‌های کوچک و متوسط استان کردستان

شادی حسن زاده

استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول)
shadi.hasanzadeh@uok.ac.ir

مهدی عبدالهی

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران
mahdi.abdollahi@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۲۹

چکیده

عملکرد مدیریت شاخصی برای نشان‌دادن موفقیت مدیر در دستیابی به اهداف شرکت است. تصمیم‌گیری از وظایف اصلی مدیریت بوده و اتخاذ تصمیمات درست با بهره‌گیری از اطلاعات سیستم حسابداری مدیریت، رضایت‌بخش‌تر و مؤثرتر خواهد شد. سبک تصمیم‌گیری مدیر به درک فرایند تصمیم‌گیری کمک نموده و منعکس‌کننده خصوصیات فردی در مشاهده فرایند تصمیم‌گیری و پاسخ‌دادن به آن است. پژوهش حاضر باهدف بررسی اثر سیستم حسابداری مدیریت (پرسشنامه استاندارد چهل و موریس، ۱۹۸۶) و سبک تصمیم‌گیری (پرسشنامه استاندارد اسکات و بروس، ۱۹۹۵) بر عملکرد مدیریت (پرسشنامه استاندارد ماهونی، ۱۹۶۵) شرکت‌های تعاونی استان کردستان انجام شد. یافته‌های پژوهش که توصیفی و از نوع همبستگی است بر اساس تحلیل ۸۱ پرسش‌نامه استاندارد دریافت شده در سال ۱۴۰۱ و مبتنی بر مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) می‌باشد. تحلیل و آزمون فرضیه‌ها به وسیله نرم‌افزار SmartPLS انجام گرفت. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که سیستم حسابداری مدیریت و سبک تصمیم‌گیری بر عملکرد مدیریت تأثیر مستقیم و معنادار داشتند، همچنین مدل علی نهایی، از برازش مطلوبی برخوردار بود.

واژه‌های کلیدی: سبک تصمیم‌گیری مدیریت، عملکرد مدیریت، سیستم حسابداری مدیریت، شرکت‌های کوچک و متوسط.

۱- مقدمه

بررسی عملکرد مدیریت سازمان‌ها امری ضروری است. از زمان انتشار مطالعه فایول^۱ (۲۰۱۶)، عملکرد مدیریت موضوع جالب و هیجان‌انگیزی برای تحقیقات بوده است. عملکرد مدیریت، شاخصی است که موفقیت مدیر را در دستیابی به اهداف شرکت نشان داده و بیانگر عملکرد و سودآوری اقتصادی شرکت می‌باشد. عملکرد مدیریت سطح موفقیت افراد را تعیین می‌کند و از طریق یک فرایند تصمیم‌گیری که از اطلاعات بهره می‌گیرد باعث موفقیت کسب‌وکار می‌شود (دافنا^۲، ۲۰۰۸). در واقع تصمیم‌گیری بخشی از وظیفه مدیریت است و اتخاذ تصمیمات درست امری ضروری است. تصمیم‌گیری با بهره‌گیری از دانش به‌عنوان بخشی از سیستم حسابداری و اطلاعات و فراهم‌سازی اطلاعات حسابداری در سازمان، به نحوی رضایت‌بخش‌تر و مؤثرتر می‌شود (زینتا و همکاران^۳، ۲۰۱۵).

سیستم حسابداری مدیریت یک سیستم اطلاعات حسابداری است که اطلاعات را برای مدیران فراهم می‌سازد به‌گونه‌ای که این سیستم در فرایند تصمیم‌گیری نقش اصلی دارد و در سازمان‌ها در انجام وظایف مدیریت به تصمیم‌گیرندگان کمک شایانی می‌کند. سیستم حسابداری مدیریت با عملکرد مدیریت مرتبط بوده و باعث بهبود کیفیت مدیریت می‌شود (ایندریانی و نادیرسیا^۴، ۲۰۱۵؛ چانگ و ایگلتن^۵، ۲۰۰۳). سیستم حسابداری مدیریت به چند دلیل برای سازمان‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است؛ ۱- پاسخگوی نیاز اطلاعاتی مدیران است. ۲- مرجعی جهت تغییرات برون‌سازمانی فراهم می‌آورد. ۳- بر روی عملکرد مدیریت تأثیر می‌گذارد و رابطه مثبتی با آن دارد. ۴- نیازهای اطلاعاتی برنامه‌ریزی و کنترل را فراهم می‌سازد. ۵- این سیستم قوانین، روندها و کارکنان سازمانی را حفظ می‌کند. ۶- سیستم حسابداری مدیریت اصولی دارد که از تئوری ذی‌نفعان پیروی نموده و با رفتار مدیر در تصمیم‌گیری مرتبط است و در نهایت، سیستم حسابداری مدیریت از تصمیم‌گیری و کنترل‌های مدیریت پشتیبانی می‌کند (راش^۶، ۲۰۱۱؛ آبرنتی و بوونز^۷، ۲۰۰۵).

اهمیت سیستم حسابداری مدیریت آن را به هدفی برای تحقیق در دنیای امروزی تبدیل کرده است. ادبیات موجود، مطالعات بسیاری را در این حوزه نشان داده است. امروزه نقش مهم شرکت‌های تعاون در فرایند توسعه جوامع بایستی معطوف به توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع باشد. البته در این فرایند

توسعه، سایر ابعاد مثل توسعه سیاسی و فرهنگی نیز از اهمیت قابل‌ملاحظه‌ای برخوردار هستند. تعاونی‌ها نهادهایی مردمی هستند که علاوه بر اینکه از ویژگی‌های اقتصادی و تجاری برخوردار هستند، دارای ارزش اجتماعی نیز می‌باشند (لهسای زاده، ۱۳۸۸). طبق قانون تجارت ایران، شرکت تعاونی، شرکتی است که بین افراد حقیقی و حقوقی غیردولتی جهت فعالیت در امور مرتبط با تولید و توزیع مطابق با اهداف مطرح شده در قانون به‌منظور بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق همکاری و مشارکت آنها با رعایت مقررات و قانون تشکیل می‌شود. هدف پژوهش حاضر تبیین رابطه بین سیستم حسابداری مدیریت و عملکرد مدیریت در شرکت‌های تعاونی است با توجه به اینکه تحقیقات محدودی در زمینه شرکت‌های تعاونی انجام شده است، نتیجه حاصل از این رابطه با بررسی اثر مستقیم سبک تصمیم‌گیری می‌تواند توضیحات و مفاهیم جدیدی را به ادبیات حوزه حسابداری مدیریت اضافه نماید. سبک تصمیم‌گیری برای عملکرد مدیریت، از اهمیت بالایی برخوردار است و بر وظایف تصمیم‌گیری افراد تأثیر می‌گذارد (اسکات و بروس^۸، ۱۹۹۵). سبک تصمیم‌گیری به درک فرایند تصمیم‌گیری کمک نموده و منعکس‌کننده خصوصیات فردی در مشاهده فرایند تصمیم‌گیری و پاسخ‌دادن به آن است (رینا و همکاران^۹، ۲۰۱۴). در واقع با پاسخ‌دادن به سؤالات مطرح شده در راستای هدف مطرح شده تحقیق می‌توان به حل بخشی از معضلات مدیریتی در شرکت‌های تعاونی کمک نمود. در این پژوهش از طریق توزیع پرسش‌نامه استاندارد بین مدیران عامل و حسابداران شرکت‌های تعاونی استان کردستان و مدل‌سازی معادلات ساختاری به‌وسیله نرم‌افزار پی‌ال‌اس تحلیل‌های مربوط به فرضیات پژوهش انجام شد.

مبانی نظری، پیشینه پژوهش و توسعه فرضیه‌ها

دسترسی افراد و سازمان‌ها به اطلاعات تأثیر مستقیم بر توسعه فعالیت‌های آنها دارد. سیستم حسابداری زیرمجموعه سیستم اطلاعاتی بوده که به جمع‌آوری، پردازش و گزارش اطلاعات مربوط به رویدادهای مالی با استفاده از روش‌های تعیین شده برای دستیابی به اهداف شرکت‌ها می‌پردازد که دو زیرسیستم تشکیل می‌شود: سیستم حسابداری مالی و مدیریت (علیخانی و همکارانش ۲۰۱۳). سیستم حسابداری مدیریت، اطلاعات داخلی را برای تصمیم‌گیری مدیریت فراهم می‌سازد (واتر و همکاران، ۲۰۱۴). انجمن حسابداران مدیریت اساساً حسابداری مدیریت

6. Rausch
7. Abernethy & Bouwens
8. Scott & Bruce
9. Reyna et al

1. Fayol
2. Dafna
3. Zenita et al
4. Indriani & Nadirsyah
5. Vincent K Chong & Eggleton

سازمان را نیز برآورد می‌سازد. در واقع سیستم حسابداری مدیریت (MAS) به عنوان بخش مهمی از فرایند مدیریت که برای موفقیت سازمان حیاتی می‌باشد در نظر گرفته می‌شود. به طوری که لازمه دستیابی به مزایای رقابتی استراتژی‌های مناسبی می‌باشد که توسط عوامل سازمانی کارا مانند سیستم حسابداری مدیریت موثر فراهم می‌شود (حجازی و اسدی وایقان، ۱۳۹۲). چنهال و موریس چهار خصوصیت اطلاعاتی سیستم حسابداری مدیریت را تعیین نمودند که شامل حیطه عمل (محدود تا گسترده)، سطوح تجمیع (خلاصه شده تا تفصیلی)، یکپارچگی (اطلاعات مربوط به یک بخش تا کل بخش‌ها) و بهنگام بودن (استاندارد تا سفارشی) می‌باشد (چنهال و موریس^{۱۵}، ۱۸۹۱).

از زمانی که فایول مطالعه خود را در سال ۱۹۱۶ منتشر کرد عملکرد مدیریت موضوع پژوهشی جذابی برای محققین بوده است؛ زیرا عملکرد مدیریت می‌تواند بر فرهنگ و بهره‌وری سازمانی و پیامدهای رفتاری تأثیر بگذارد. در واقع عملکرد دارای حیطه‌های مهمی از جمله: دانش، رهبری، ارتباط و رفتار مابین افراد می‌باشد (یانگ و همکاران، ۲۰۰۰) که این حیطه‌ها به‌عنوان بخشی از کار مدیریت شناخته می‌شوند. دو بُعد مهمی که برای عملکرد مدیریت وجود دارد شامل وظایف مدیریت و شایستگی مدیریت است (ماهونی و همکاران^{۱۶}، ۱۹۶۵). این مؤلفه‌ها چارچوبی را برای تحلیل کار مدیران فراهم می‌سازند. بسیاری از محققان حتی از ابزار ابعاد وظایف مدیریت استفاده می‌نمایند. با این حال شایستگی مدیریت روی شایستگی فنی یا حیطه‌های دانش متمرکز است که شامل کارمندان، امور مالی، مواد و کالاها، خرید و فروش، روش‌ها و روندها، تأسیسات، و تجهیزات می‌باشد. عملکرد مدیریت شاخصی برای موفقیت مدیریت در تحقق اهدافی است که گاهی اوقات از طریق بهبود فرایندهای تصمیم‌گیری بایستی بهبود یابد (زنی‌تا و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۵). در واقع مدیران از اطلاعات در فرایند تصمیم‌گیری استفاده نموده و به طبع تصمیمات مؤثری را اتخاذ می‌نمایند. یک منبع مهم اطلاعاتی، سیستم اطلاعاتی حسابداری مدیریت است که آن را به‌صورت بخش ضروری از فرایند برنامه‌ریزی رسمی یک سازمان تعریف می‌نمایند؛ افزون بر این سیستم حسابداری مدیریت یک هدف اصلی دارد که همان تحقق اهداف سازمان از طریق فراهم‌سازی اطلاعات و تکنیک‌هایی برای مدیران و کارمندان به‌منظور کنترل، هماهنگ‌سازی و تسهیل تصمیم‌گیری است (راش، ۲۰۱۱). سیستم حسابداری مدیریت برای اینکه عملکرد مطلوبی

را به‌عنوان فرایندی تعریف می‌کند که از طریق آن اطلاعات مالی جمع‌آوری، اندازه‌گیری، تحلیل، آماده و تفسیر شده و سپس توسط مدیران به تصویب می‌رسد تا در برنامه‌ریزی، ارزیابی و کنترل فعالیت‌های سازمانی کمک نماید. از سوی دیگر، انجمن حسابداران مدیریت خبره^{۱۸} حسابداری مدیریت را به‌عنوان یک استراتژی سازمانی تعریف می‌کند که با بهبود بکارگیری از منابع سازمانی از طریق مقابله با موقعیت‌های رقابتی و پویا سازمانی ارزش سازمانی را افزایش می‌دهد. صرف نظر از تعاریفی که بیان شد، مفهوم اساسی که می‌توان استنباط کرد این است که حسابداری مدیریت نقش کلیدی در مدیریت منابع سازمانی ایفا می‌کند. محیطی که سازمان‌ها در آن فعالیت می‌نمایند به طور پیوسته در حال تغییر می‌باشد، بنابراین حسابداری مدیریت می‌تواند به‌عنوان ابزاری اصلی برای سازمان‌ها در جهت مقابله با تغییرات سازمانی، بازار و محیطی بکار گرفته شود. افزون بر این، اهمیت حسابداری مدیریت بر استفاده مؤثر و کارآمد از منابع سازمانی مرتبط است (هوزی و میچل^{۱۹}، ۲۰۱۸). همچنین این سیستم مطلوبیت را به‌عنوان یک ابزار خدماتی برای مدیران به‌عنوان یک زیرسیستم اطلاعات رسمی در سازمان‌ها تضمین می‌نماید (مولینر و روئیز^{۲۰}، ۲۰۰۴). سیستم حسابداری مدیریت ترکیبی از زیرسیستم‌های برنامه‌ریزی و کنترل چندبُعدی را توسعه می‌دهد و اطلاعات لازم را برای تصمیم‌گیری مدیران فراهم می‌سازد (جرمن و همکاران^{۲۱}، ۲۰۱۲). هدف سیستم اطلاعاتی سازمان این است که اطلاعات به‌موقع و مرتبطی را برای سهولت در تصمیم‌گیری فراهم سازد و کارکنان را در راستای تحقق اهداف سازمانی ترغیب نماید. سیستم حسابداری مدیریت اطلاعات مالی مناسب را برای منفعت مدیران و سایر استفاده‌کنندگان داخلی در جهت نیل به اهداف سازمان فراهم می‌آورد و وجود آن برای سازمان ضروری است تا بتواند تصمیمات درست و دقیق‌تری اتخاذ نماید، از طرفی نیز خطراتی که ممکن است برای سازمان وجود داشته باشد را کاهش می‌دهد. سیستم حسابداری مدیریت می‌تواند بهره‌وری سازمان را افزایش داده و بدون از دست‌دادن اطلاعات به رشد خود ادامه دهد تا به طبع بهترین خدمات را ارائه نماید؛ بنابراین سیستم حسابداری مدیریت اطلاعات سودمندی را برای مدیران و سایر استفاده‌کنندگان داخلی فراهم می‌آورد. هدف اصلی که حسابداری مدیریت دنبال می‌نماید، کمک به سازمان در جهت دستیابی به اهداف استراتژیک سازمان است. وقتی که سازمان به این مهم دست یابد، نیازهای مشتریان و سایر ذی‌نفعان

14. Jerman et al
15. Chenhall & Morris
16. Mahoney et al

11. Chartered Institute of Management Accountants
12. Hoseney & Mitchell
13. Molliner & Ruiz

و همکاران، ۱۴۰۱). دو سؤال اساسی که می‌تواند سبک تصمیم‌گیری را متمایز نماید این گونه بیان می‌شود که: اطلاعات چگونه مورد استفاده قرار می‌گیرند و چگونه می‌توان انتخاب‌ها را انجام داد که به چهار سبک تقسیم می‌شوند: قطعی، انعطاف‌پذیری، سلسله‌مراتبی، و یکپارچگی (بروس و همکاران^{۲۳}، ۲۰۰۶). در مقابل، کونته (۲۰۰۵) سبک‌های تصمیم‌گیری را به «استبدادی تحلیلی، مشورتی تحلیلی، استبدادی اکتشافی و مشورتی اکتشافی» تقسیم می‌نماید. اسکات و بروس (۱۹۹۵) یک سبک تصمیم‌گیری را از مدل پیشنهاد شده توسط هارن (۱۹۷۹) که شامل سبک‌های عقلانی، شهودی و وابسته بود را گسترش دادند و یک سبک تصمیم تحت عنوان سبک اجتنابی را از یافته‌های پژوهشی که فیلیپس و همکاران (۱۹۸۴) انجام داد بودند را به آن افزودند. در واقع سبک‌های تصمیم‌گیری را به پنج طبقه شامل: (۱) سبک عقلانی (۲) سبک شهودی (۳) سبک وابسته (۴) سبک اجتنابی و (۵) سبک آبی تقسیم نمودند. در سبک عقلانی، تصمیم‌گیرندگان به دنبال این هستند که تمامی راهکارها را شناسایی نموده و نتایج هر راهکار را از تمامی جنبه‌های آن ارزیابی و در نهایت راهکار مطلوب را انتخاب نمایند (اولیور^{۲۴}، ۲۰۰۷). سبک شهودی این گونه است که تصمیم‌گیری به‌صورت ناخودآگاه بوده و تصمیم‌گیرنده دید بازی نسبت به مسئله ندارد و تصمیم را بر اساس بینش و آنچه که احساس می‌شود درست و منطقی است اتخاذ می‌نماید. در رابطه با سبک وابسته نیز به این صورت است که تصمیم‌گیرنده برای تصمیم‌گیری به حمایت و راهنمایی دیگران نیاز دارد و می‌توان بیان داشت که تصمیم‌گیرنده استقلال فکری و عملی را به‌تنهایی ندارد (پارکر و همکاران^{۲۵}، ۲۰۰۷). در سبک آبی تصمیمات به‌صورت فوری و بی‌درنگ بوده و تصمیم‌گیرنده تصمیمات خود را در مدتی کوتاه و بلافاصله اتخاذ می‌نماید. همچنین در سبک اجتنابی تصمیم‌گیرنده زمانی با مسئله موردنظر روبه‌رو می‌شود سعی در به تأخیر انداختن تصمیم و اجتناب از آن دارد (تانهولم^{۲۶}، ۲۰۰۴)؛ لذا سبک تصمیم‌گیری اتخاذ شده توسط افراد منجر به تحقق اهداف می‌شود. در همین راستا افندی و کوسوما^{۲۷} (۲۰۲۱) در بررسی نقش سیستم حسابداری مدیریت و سبک تصمیم‌گیری، بر خلاف پژوهش‌های دیگر به این نتیجه رسیدند که سیستم حسابداری مدیریت هیچ تأثیری بر روی عملکرد مدیریت ندارد، اما سبک تصمیم‌گیری بر روی عملکرد

را ایجاد نماید، ضرورت اساسی است و در واقع سیستمی رسمی می‌باشد که برای فراهم‌سازی اطلاعات مدیران طراحی شده است (بوونز و آبرنتی^۱، ۲۰۰۰) که بر روی تصمیم‌گیری مدیران نیز تأثیرگذار است. سیستم حسابداری مدیریت با عملکرد مدیریت مرتبط است و حتی باعث بهبود عملکرد مدیریت نیز می‌شود (چانگ و همکاران^۲، ۲۰۱۲). مدیرانی که از اطلاعات سیستم حسابداری مدیریت در سطح وسیع‌تری استفاده می‌نمایند می‌توانند تصمیمات مدیریتی مؤثرتری برای تعیین اهداف مناسب و ارزیابی دستاوردها اتخاذ نمایند که به نوبه خود عملکرد مدیریتی را افزایش می‌دهد (فوادا^۳، ۲۰۱۷). به طور خلاصه، هدف سیستم حسابداری مدیریت این است که اطلاعاتی برای مدیریت در جهت برنامه‌ریزی و کنترل کسب‌وکارها فراهم سازد، به‌گونه‌ای که سیستم حسابداری مدیریت به عملکرد مدیریت کمک نموده و می‌تواند عملکرد را بهبود بخشد (چانگ و همکاران^۴، ۲۰۰۳). برای برخی از سازمان‌ها دستیابی به عملکرد مناسب به سبک تصمیم‌گیری مدیران وابسته است. به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران، تصمیم‌گیری، اساس مدیریت بوده و اگر تصمیم‌گیری مناسب باشد نتایج معقولی را به دنبال خواهد داشت. تصمیم‌گیری جزء جدایی‌ناپذیر مدیریت محسوب می‌شود و سبک تصمیم‌گیری یکی از چالش‌هایی است که مدیران در طول زمان با آن مواجه هستند، چراکه آنها در دوره مأموریت سازمانی خود با یک‌سری مسائل و شرایط روبه‌رو می‌شوند که نیازمند تصمیم‌گیری است (سرافرازی و همکاران، ۱۳۸۴). در واقع تصمیم‌گیری در سازمان‌ها یکی از اساسی‌ترین فرایندها بوده و به‌عنوان وظیفه اصلی مدیران در تمامی سطوح مطرح است (کلنک^۵، ۲۰۰۳). محققان مختلفی درباره سبک تصمیم‌گیری بررسی و تحقیق انجام داده‌اند. از جمله تیلور (۱۹۴۷) در کتاب خود با عنوان «اصول مدیریت علمی» و اسکات و بروس (۱۹۹۵) سبک تصمیم‌گیری را به‌صورت «الگوهای پاسخ به یادگیری در هنگام مواجه‌شدن افراد با موقعیت‌های تصمیم‌گیری» تعریف نمودند. سبک تصمیم‌گیری حاکی از پاسخ مبتنی بر عادت به یادگیری است تا به شیوه معینی به تصمیم واکنش نشان داده شود (ورما و رانگ نیکار^۶، ۲۰۱۵). سبک تصمیم‌گیری را به‌عنوان یک سبک‌شناختی در نظر می‌گیرند. سبک‌شناختی، سبک‌رفتاری است که در آن افراد اطلاعات را از دنیای بیرون گرفته و بر اساس این اطلاعات تصمیم می‌گیرند (ارچین لیسار

23. Brouseeau et al
24. Oliveira
25. Pakker et al
26. Thunholm
27. Efendi & Kusuma

19. Bouwens & Abernethy
20. Chung et al
19. Fuadah et al
20. Chang et al
21. Klenke
22. Verma & rangnekar

مدیریت در میان مدیران بانکی به صورت پیمایشی انجام شد و نتیجه حاکی از تأثیر مستقیم و معنادار سیستم اطلاعاتی حسابداری مدیریت و مؤلفه‌های آن بر عملکرد مدیریت بود.

در پژوهشی که هادیان فرخی و رحیمی (۱۳۹۸) تحت عنوان بررسی تأثیر اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد مدیران در شرکت‌های تولیدی استان چهارمحال و بختیاری انجام دادند، به این نتیجه دست یافتند که بین ابهام کاری، عملکرد مدیران و عدم تمرکز با متغیرهای سیستم حسابداری مدیریت، وسعت قلمرو، سطوح تجمیع، یکپارچگی و بهنگام بودن رابطه‌ای معنا دار وجود دارد. طالبی و بحری ثالث (۱۳۹۷) در پژوهش خود تحت عنوان بررسی ارتباط بین اجزای سیستم حسابداری مدیریت، ابهام، عدم تمرکز و عملکرد مدیران شرکت‌های تولیدی بناب، دریافتند که بین ابهام کاری و سیستم حسابداری مدیریت رابطه مثبت و معناداری وجود ندارد، اما بین عدم تمرکز و عملکرد مدیران با سیستم حسابداری مدیریت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. صبا و حسنی منش (۱۳۹۷) در پژوهش خود تحت عنوان تأثیر مدیریت دانش و سبک تصمیم‌گیری بر عملکرد سازمانی، به این نتیجه دست یافتند که مدیریت دانش بر عملکرد سازمانی تأثیر مثبت و معنی داری دارد و بر سبک تصمیم‌گیری شهودی تأثیرگذار است؛ اما از طریق سبک‌های عقلایی و شهودی بر عملکرد سازمانی اثر نمی‌گذارد. در پژوهش سهرابی (۱۳۹۳) که تحت عنوان بررسی اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد غیرمالی مدیران شرکت‌های شهرک صنعتی کرمانشاه انجام گرفت، نتایج حاکی از آن بود که بین سیستم حسابداری مدیریت و در واقع تمام ابعاد آن (وسعت قلمرو، سطوح تجمیع، یکپارچگی و بهنگام بودن) و عملکرد غیرمالی مدیران رابطه مثبتی وجود دارد.

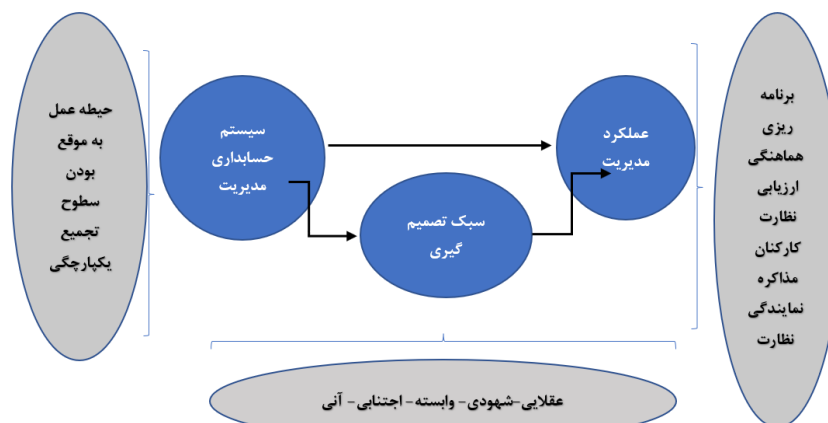
باتوجه به مطالب بیان شده **فرضیه‌ها** و مدل مفهومی پژوهش به‌صورت زیر تدوین به‌صورت زیر تدوین گردید:

۱) سیستم حسابداری مدیریت تأثیر مستقیم و معناداری بر عملکرد مدیریت دارد.

۲) سبک‌های تصمیم‌گیری بر عملکرد مدیریت اثرگذار هستند.

مدیریت تأثیرگذار است. در پژوهشی که فوادا و همکاران (۲۰۲۰) تحت عنوان اثر نقش میانجیگری سیستم حسابداری مدیریت در رابطه سبک مدیریت بر عملکرد مدیریت انجام دادند، دریافتند که سبک مدیریت تأثیر مثبت و معنا داری بر سیستم حسابداری مدیریت داشته و همچنین سیستم حسابداری مدیریت نیز تأثیر مثبت و معنا داری بر عملکرد مدیریت دارد. ابوبکر و همکاران^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود تحت عنوان بررسی مدیریت دانش، سبک تصمیم‌گیری و عملکرد سازمانی، به این نتیجه رسیدند که سبک تصمیم‌گیری روابط بین روند ایجاد دانش و عملکرد سازمانی را تعدیل می‌نماید. افندی و ادجی^۲ (۲۰۱۶) در پژوهش خود با عنوان ابهام و عملکرد مدیریتی: نقش سیستم حسابداری مدیریت در شرکت‌های تعاونی اندونزی، دریافتند که وسعت قلمرو و یکپارچگی که از ابعاد سیستم حسابداری مدیریت هستند بر عملکرد مدیریت اثرگذار بوده، اما ابهام بر عملکرد مدیریت اثرگذار نیست. کائو^۳ و همکاران (۲۰۱۲) بیان داشتند که سبک عقلانی رابطه مثبتی با دانش مدیریت داشته و در مقابل سبک اجتنابی رابطه منفی با آن دارد. در واقع سبک عقلانی، سبک غالب برای تصمیم‌گیری است. ورما و رانگ نیکار (۲۰۱۵) نیز از این یافته‌ها پشتیبانی می‌نمایند که سبک‌های تصمیم‌گیری غالب، سبک‌های عقلانی و اجتنابی هستند. سوباروین و پروندرسینگ^۴ (۲۰۰۸) در پژوهش خود تحت عنوان اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت؛ شواهدی از مدیران عملکردی در یک کشور در حال توسعه، به این نتیجه دست یافتند که تمامی ابعاد سیستم حسابداری مدیریت که شامل: وسعت قلمرو، سطوح تجمیع، یکپارچگی و بهنگام بودن می‌باشد رابطه مثبتی با عملکرد مدیریت دارند. ژانگ و همکاران (۲۰۲۳) دو سبک تصمیم‌گیری منطق علی و منطق اثرگذاری را با رویکرد متاآنالیز مورد مطالعه قرار دادند و نتایج آنها بیانگر این بود که میان دو سبک تصمیم‌گیری و عملکرد شرکت همبستگی مثبت وجود دارد و تأثیر سبک تصمیم‌گیری اثرگذاری بر عملکرد شرکت کمی قوی‌تر است. با این حال، در بازارهای نوظهور، سبک تصمیم‌گیری علی برای مدیریت عملکرد شرکت موثرتر است و به علاوه، نوع صنعت، ابزارهای ارزیابی عملکرد شرکت، سطح توسعه ملی و مقیاس شرکت و سن شرکت می‌توانند به طور قابل توجهی تأثیر دو سبک تصمیم‌گیری بر عملکرد شرکت را تعدیل نمایند.

مطالعه رخشانی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان بررسی تأثیر بکارگیری سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری بر عملکرد

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش انجام شده، از نظر هدف کاربردی و ترکیبی از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی می‌باشد و از نظر زمانی، مقطعی و در بازه زمانی سال (۱۴۰۱) و از نظر سطح و قلمرو بررسی در سطح شرکت‌های تعاونی استان کردستان صورت گرفته است؛ لذا جامعه آماری شامل مدیران این شرکت‌ها بوده و تعداد کل شرکت‌های تعاونی فعال در استان کردستان ۱۵۸۳ واحد می‌باشد. در این پژوهش به دلیل نیاز به اطلاعات صورت‌های مالی، بر اساس لیست دریافت شده از اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان کردستان، تنها تعداد ۱۱۰ واحد تعاونی واجد شرایط بودند. از دلایل انتخاب این نمونه از استان کردستان می‌توان به دسترسی مستقیم به تعاونی‌های موجود، ارائه راهکارهای احتمالی جهت بهبود، و در نهایت عدم انجام پژوهش بر نمونه فوق اشاره داشت. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه دارای طیف لیکرت با مقیاس از ۱ تا ۷ استفاده شد و به صورت آنلاین پرسش‌نامه در اختیار ۱۰۵ مدیر شرکت‌های تعاونی قرار گرفت. باتوجه به مشخص بودن تعداد جامعه آماری و اطلاعات تماس آنها، لینک پرسش‌نامه آنلاین پس از تماس با آنها و هماهنگی، از طریق پیامک، واتساپ یا پست الکترونیک ارسال و تعداد ۸۱ پرسش‌نامه کامل جمع‌آوری شد. در این پژوهش جهت طرح سؤالات پرسش‌نامه، از پرسش‌نامه استاندارد به شرح جدول (۱) استفاده شده است.

نتایج پرسش‌نامه گردآوری و استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری^۱ در نرم‌افزار پی ال اس بررسی شد. وجود متغیرهای پنهان (مکنون) مرتبه‌های اول و دوم، حجم نمونه اندک، داده‌های

غیرنرمال و قدرت پیش‌بینی مناسب، از مهم‌ترین دلایل استفاده از نرم‌افزار پی ال اس است. مدل‌سازی معادلات ساختاری روشی مناسب برای بررسی و تشریح روابط میان متغیرهای پنهانی است که توسط متغیرهای آشکار سنجیده شده‌اند. این معادلات همه روابط میان سازه‌های (متغیرهای مکنون) را که در تحلیل وجود دارند، ترسیم می‌نماید. سازه‌ها همان عناصر غیرقابل بررسی یا مکنون هستند که با یک یا چند متغیر مشاهده شده (شاخص یا سؤال‌های پرسش‌نامه) می‌توان آنها را تعریف نمود. پس از ساخت مدل، برازش (مناسب بودن) مدل بر اساس داده‌هایی بررسی می‌شود که نمونه آماری در پاسخ به سؤال‌های ابزار اندازه‌گیری (متغیرهای آشکار) داده است (پیوندی، ۱۴۰۱). به‌طور کلی این پژوهش طبق پرسش‌نامه‌های ذکر شده جدول شماره (۱) و بر اساس مقیاس لیکرت ۷ شامل ابعاد سیستم حسابداری مدیریت، سبک‌های تصمیم‌گیری و عملکرد مدیریت می‌باشد که هر کدام از متغیرها دارای بعدهای به شرح زیر می‌باشند:

¹.Structural Equation Modeling

جدول ۱. ابعاد متغیرهای پژوهش

متغیر	ابعاد (گویه)
سیستم حسابداری مدیریت پرسش‌نامه استاندارد ایچ چنهال و موریس (۱۹۸۶)	حیطه عمل (Broad scope): به ابعاد تمرکز، کمی‌سازی و افق زمانی اشاره دارد. سیستم حسابداری مدیریت اطلاعاتی را ارائه می‌دهد که بر رویدادهای درون‌سازمانی تأکید دارد. سیستم حسابداری مدیریت با حیطه عمل وسیع اطلاعات مربوط به محیط‌های خارجی را که ممکن است اقتصادی یا غیراقتصادی باشد، ارائه می‌دهد. (BS1 الی BS5)
	به‌موقع بودن (Timeliness): منظور ارائه به‌موقع اطلاعات توسط سیستم حسابداری مدیریت و دسترسی سریع و به‌هنگام به اطلاعات بخش‌های مختلف شرکت است. (TL1 الی TL4)
	سطوح تجمیع (Aggregation): به توانایی سیستم حسابداری مدیریت در جمع‌آوری و طبقه‌بندی و ارائه مناسب اطلاعات برای تجزیه و تحلیل مدیران اشاره دارد. (AG1 الی AG7)
	یکپارچگی (Integration): منظور توانایی سیستم حسابداری مدیریت در ارائه اطلاعاتی است که اثرات متقابل عملیات بخش‌ها و تصمیمات مدیران سطوح مختلف بر تصمیمات دیگر مدیران و عملیات کلی شرکت را نشان می‌دهد. (IT1 الی IT3)
سبک تصمیم‌گیری پرسش‌نامه استاندارد اسکات و بروس (۱۹۹۵)	سبک عقلانی (Rational): در این سبک تصمیم‌گیرندگان به دنبال این هستند که تمامی راهکارها را شناسایی نموده و نتایج هر راهکار را از تمامی جنبه‌های آن ارزیابی و در نهایت راهکار مطلوب را انتخاب نمایند. (RA1 الی RA5)
	سبک شهودی (Intuition): در این سبک تصمیم‌گیری به‌صورت ناخودآگاه بوده و تصمیم‌گیرنده دید بازی نسبت به مسئله ندارد و تصمیم را بر اساس بینش و آنچه که احساس می‌کند درست و منطقی است اتخاذ می‌نماید. (IN1 الی IN5)
	سبک وابسته (Dependant): در این سبک تصمیم‌گیرنده برای تصمیم‌گیری به حمایت و راهنمایی دیگران نیاز دارد و می‌توان بیان داشت که تصمیم‌گیرنده استقلال فکری و عملی را به‌تنهایی ندارد. (DE1 الی DE5)
	سبک اجتنابی (Avoidant): در این سبک تصمیم‌گیرنده زمانی با مسئله موردنظر روبه‌رو می‌شود سعی در به تأخیرانداختن تصمیم و اجتناب از آن دارد. (AV1 الی AV5)
عملکرد مدیریت ماهونی و همکارانش (۱۹۶۵)	سبک آنی (Spontaneous): در این سبک تصمیمات به‌صورت فوری و بی‌درنگ بوده و تصمیم‌گیرنده تصمیمات خود را در مدتی کوتاه و بلافاصله اتخاذ می‌نماید. (SP1 الی SP5)
	برنامه‌ریزی: تعیین اهداف، خط‌مشی‌ها و دوره‌های عمل. (KM1)
	بررسی: جمع‌آوری و تهیه اطلاعات معمولاً به‌صورت سوابق، گزارش‌ها و حساب‌ها. (KM2)
	هماهنگی: تبادل اطلاعات با افراد سازمان به‌غیر از زیر دستان به‌منظور ارتباط و تنظیم برنامه‌ها. (KM3)
	ارزیابی: ارزیابی پیشنهادها یا عملکرد گزارش شده یا مشاهده شده. (KM4)
	نظارت: هدایت، رهبری و توسعه زیردستان. (KM5)
	کارکنان: حفظ نیروی کار یک یا چند واحد. (KM6)
	مذاکره: خرید، فروش یا عقد قرارداد برای کالا یا خدمات. (KM7)
	نماینده‌گی: پیشبرد منافع عمومی سازمان از طریق سخنرانی، مشاوره و تماس با افراد یا گروه‌های خارج از سازمان. (KM8)
	نظارت: هدایت، رهبری و توسعه زیردستان. (KM9)

سطوح تجمیع و سؤالات ۲۱ تا ۲۳ مربوط به یکپارچگی)، ۲۵ گویه سؤالات سبک‌های تصمیم‌گیری (سؤالات ۲۴ تا ۲۸ مربوط به سبک عقلایی، سؤالات ۲۹ تا ۳۳ مربوط به شهودی، سؤالات ۳۴ تا ۳۸ مربوط به سبک وابسته، سؤالات ۳۹ تا ۴۳ مربوط به سبک اجتنابی و سؤالات ۴۴ تا ۴۸ مربوط به سبک آنی) و در نهایت ۹ گویه نیز سؤالات عملکرد مدیریت می‌باشد.

پرسش‌نامه‌های ارسال شده برای مدیران شرکت‌های تعاونی، متشکل از دو بخش جداگانه است. بخش اول شامل ۴ سؤال عمومی و در واقع همان اطلاعات شخصی می‌باشد. بخش دوم نیز شامل پرسش‌های تخصصی از آنها بوده که در برگیرنده ۵۳ سؤال است. بدین صورت که ۱۹ گویه مربوط به سؤالات سیستم حسابداری مدیریت (سؤالات ۵ تا ۹ مربوط به حیطه عمل، سؤالات ۱۰ تا ۱۳ مربوط به به‌هنگام بودن، سؤالات ۱۴ تا ۲۰ مربوط به

یافته‌های پژوهش

برای آزمون فرضیه پژوهش، از الگوریتم تحلیل مدل در نرم‌افزار اسمارت پی ال اس استفاده شد و تحلیل‌ها در دو مرحله بررسی برازش مدل و آزمودن فرضیه پژوهش انجام گرفت.

آمار توصیفی یافته‌ها

موضوع آمار توصیفی تنظیم و طبقه بندی داده‌ها، نمایش ترسیمی، و محاسبه مقادیری از قبیل نما، میانگین، میانه و ... می‌باشد که حاکی از مشخصات یکایک اعضای جامعه مورد بررسی است. در آمار توصیفی اطلاعات حاصل از یک گروه، همان گروه را توصیف می‌کند. جدول شماره (۲) آمار توصیفی پاسخگویان را نشان می‌دهد. همان‌طور که جدول فوق نشان می‌دهد بیشتر پاسخ دهندگان مرد، اکثریت دارای مدرک کارشناسی بوده و میانگین تجربه کاری در حدود ۱۵ سال بوده است.

جدول ۲. آمار توصیفی پاسخ‌دهندگان

نام متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۱۶ / ۱۹/۸
	مرد	۶۵ / ۸۰/۲
مدرک تحصیلی	دیپلم	۴ / ۴/۹
	فوق‌دیپلم	۱۱ / ۱۳/۶
	لیسانس	۵۴ / ۶۶/۷
	فوق‌لیسانس	۱۰ / ۱۲/۳
نوع دانشگاه	دکتری	۲ / ۲/۵
	دولتی	۴۲ / ۵۱/۹
	آزاد	۲۶ / ۳۲/۱
	موسسه آموزش عالی	۱۳ / ۱۶
تجربه کاری (میانگین $\pm$ انحراف معیار) ۱۵/۸۱۵ $\pm$ ۷/۶۲۹		

برازش مدل پژوهش

مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی برخلاف روش کوواریانس محور (نرم‌افزارهای لیزرل، آموس) فاقد شاخص‌های برازش مدل مبتنی بر کای دو، جهت بررسی میزان مطابقت مدل نظری با داده‌های گردآوری شده می‌باشد برای انجام تحلیل معادلات ساختاری در پی ال اس، جمیع محققان از یک چارچوب واحد برای برازش آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری واریانس محور یا همان روش حداقل مربعات جزئی پیروی نموده‌اند که عبارت‌اند از: باید سه مرحله تحلیلی ۱- مدل

اندازه‌گیری ۲- مدل ساختاری و ۳- برازش کلی مدل انجام شود. در بخش اول به بررسی اعتبار گویه‌ها پرداخته و کیفیت متغیرهای مکنون سنجیده می‌شود. در بخش دوم معناداری روابط بین متغیرهای مکنون بررسی و در نهایت در بخش سوم برای کلی مدل به‌منظور اینکه آیا مدل در حالت کلی درست و مناسب می‌باشد، بررسی می‌شود. به‌منظور برازش مدل‌های اندازه‌گیری از سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده شده است.

برازش مدل اندازه‌گیری

پایایی: در گام اول برای اینکه مشخص شود که ابزار اندازه‌گیری در صورت اجرا در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسان دارد از پایایی استفاده شد. برای این منظور پایایی از سه روش، شامل بررسی ضرایب عاملی، ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد بررسی قرار گرفت. به‌طورکلی ضرایب بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌شود و بایستی برابر یا بیش از ۰/۴۰ باشد (هالند^۱، ۱۹۹۹) و مقدار آلفای کرونباخی که بیش از ۰/۷۰ باشد از پایایی مناسبی برخوردار است؛ البته در برخی موارد این میزان ۰/۶۰ نیز تعیین می‌شود. در مورد پایایی ترکیبی نیز چنانچه مقدار پایایی ترکیبی بیش از ۰/۷۰ باشد، نشان از پایداری درونی دارد (نانلی^۲، ۱۹۷۸).

روایی همگرا: به بررسی همبستگی هر عامل با سؤالات خود پرداخته می‌شود، در حقیقت AVE میزان همبستگی یک عامل با سؤالات خود را نشان می‌دهد. مکنز و همکاران^۳ (۱۹۹۶) مقدار ۰/۴ به بالا را مناسب دانسته‌اند.

روایی واگرا: در گام سوم (روایی واگرا) نیز به بررسی میزان همبستگی بین سؤالات یک عامل با آن عامل و میزان همبستگی بین سؤالات یک عامل با عامل‌های دیگر پرداخته می‌شود. فورنل و لارکر^۴ (۱۹۸۱) بیان می‌نمایند که روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر عامل بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن عامل و عامل‌های دیگر در مدل باشد. ضرایب بارهای عاملی، روایی همگرا، پایایی و پایایی ترکیبی در جدول (۳) نشان داده شده است.

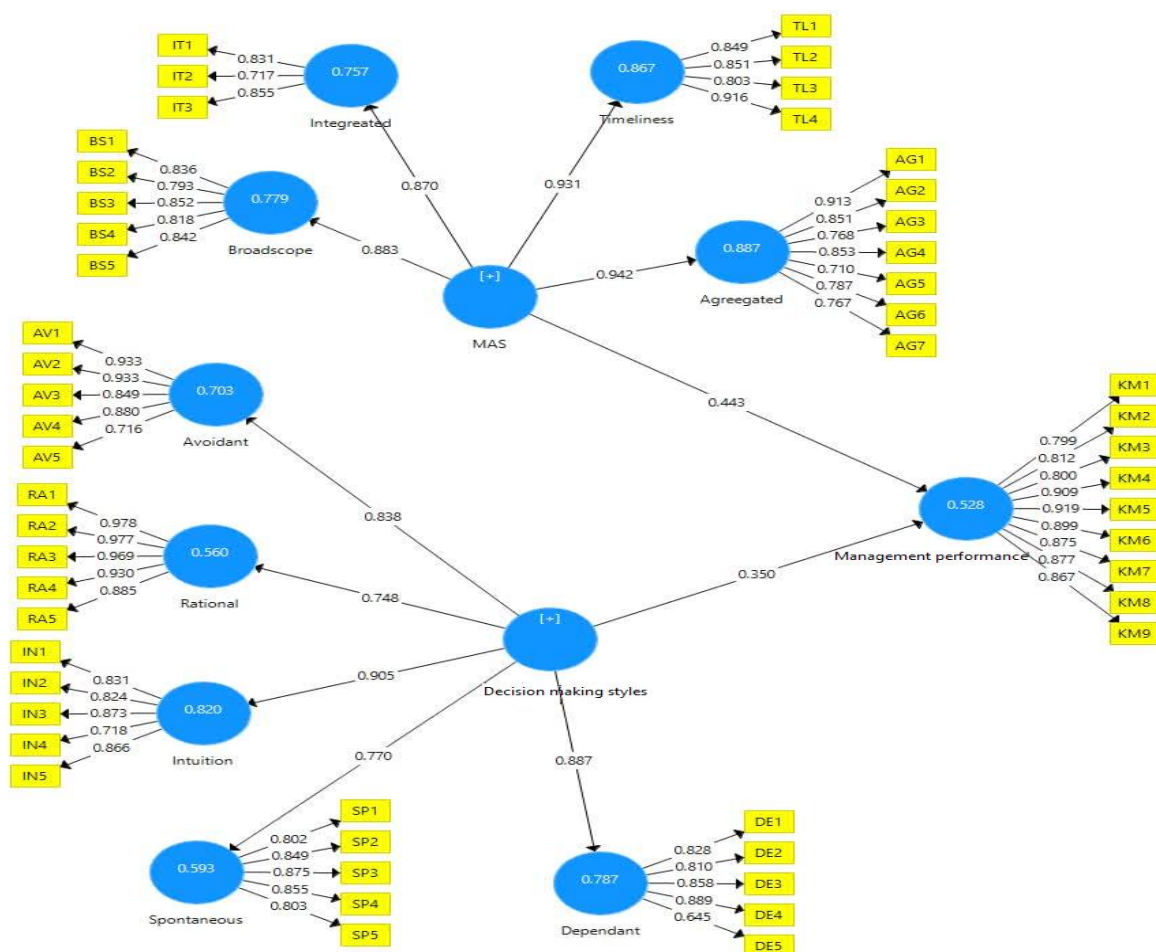
جدول ۳. ضرایب بارهای عاملی، روایی و پایایی متغیرها

نام متغیر	ضرایب بارهای عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
سطوح تجميع	AG1	۰/۹۱۱	۰/۹۳	۰/۶۵۵
	AG2			
	AG3			
	AG4			
	AG5			
	AG6			
	AG7			
سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	AV1	۰/۹۱۴	۰/۹۳۷	۰/۷۵
	AV2			
	AV3			
	AV4			
	AV5			
حیطه عمل	BS1	۰/۸۸۶	۰/۹۱۶	۰/۶۸۶
	BS2			
	BS3			
	BS4			
	BS5			
سبک تصمیم‌گیری وابسته	DE1	۰/۸۶۵	۰/۹۰۴	۰/۶۵۷
	DE2			
	DE3			
	DE4			
	DE5			
سبک تصمیم‌گیری شهودی	IN1	۰/۸۸۱	۰/۹۱۳	۰/۶۷۹
	IN2			
	IN3			
	IN4			
	IN5			
یکپارچگی	IT1	۰/۷۲۳	۰/۸۴۵	۰/۶۴۶
	IT2			
	IT3			
عملکرد مدیریت	KM1	۰/۹۵۷	۰/۹۶۳	۰/۷۴۵
	KM2			
	KM3			
	KM4			
	KM5			
	KM6			
	KM7			
	KM8			
	KM9			
سبک تصمیم‌گیری عقلانی	RA1	۰/۹۷۲	۰/۹۷۸	۰/۹
	RA2			
	RA3			
	RA4			
	RA5			
سبک تصمیم‌گیری آنی (خودانگیز)	SP1	۰/۸۹۳	۰/۹۳۱	۰/۷۰۱
	SP2			

نام متغیر	ضرایب بارهای عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
	SP3	۰/۸۷۵		
	SP4	۰/۸۵۵		
	SP5	۰/۸۰۳		
به موقع بودن	TL1	۰/۸۴۹	۰/۹۱۶	۰/۷۳۲
	TL2	۰/۸۵۱		
	TL3	۰/۸۰۳		
	TL4	۰/۹۱۶		

AVE، ۰/۵ می باشد و تمامی معیارها در قسمت سنجش بارهای عاملی مقدار مناسبی دارند، می توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی همگرایی تحقیق را تأیید ساخت. شکل (۲) ضرایب بارهای عاملی متغیرها را نشان می دهد.

در جدول فوق ضرایب بارهای عاملی مربوط به عامل های تحقیق از ۰/۴ بیشتر می باشد که نشان می دهد واریانس بین سازه و شاخص های آن از واریانس خطای اندازه گیری آن سازه بیشتر و پایایی مدل اندازه گیری قابل قبول است. با توجه به اینکه مقدار مناسب برای آلفای کرونباخ ۰/۷، برای پایایی ترکیبی ۰/۷ و برای

شکل ۲. ضرایب بارهای عاملی

همان‌طور که شکل (۲) نشان می‌دهد؛ ضرایب بارهای عامل همه بالای ۰.۴ است و پایایی مدل اندازه‌گیری قابل‌قبول می‌باشد.

روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری است که چند موضوع را پوشش می‌دهد:

الف) مقایسه میزان همبستگی بین سؤال‌های یک عامل با آن عامل در مقابل همبستگی آن سؤال‌ها با عامل‌های دیگر.

در این روش میزان همبستگی بین سؤال‌های یک عامل با آن عامل و میزان همبستگی بین سؤال‌های یک عامل با عامل‌های دیگر مقایسه می‌گردد. در صورتی که مشخص شود میزان همبستگی بین یک سؤال با عامل‌های دیگر غیر از عامل خود بیشتر از همبستگی آن سؤال با عامل مربوط به خود است، روایی واگرای مدل زیر سؤال می‌رود. نتایج بررسی این مورد در این پژوهش حاکی از این است که سؤال‌های مربوط به هر عامل نسبت به خود آن عامل همبستگی بیشتری دارند تا نسبت به عامل‌های دیگر.

ب) مقایسه میزان همبستگی یک عامل با سؤال‌هایش در مقابل همبستگی آن عامل با سایر عامل‌ها. معیار مهم دیگری که با روایی واگرا مشخص می‌گردد، میزان رابطه یک عامل با

سؤال‌اتش در مقایسه با رابطه آن عامل با سایر عامل‌هاست، به‌طوری‌که روایی واگرای قابل‌قبول یک مدل حاکی از آن است که یک عامل در مدل، تعامل بیشتری با سؤال‌ات خود دارد تا با عامل‌های دیگر. روایی واگرا وقتی در سطح قابل‌قبول است که میزان AVE برای هر عامل بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن عامل و عامل‌های دیگر در مدل باشد. روش فورنل و لارکر برای بررسی روایی واگرا ماتریسی را پیشنهاد می‌دهند که این ماتریس مشابه ماتریس ضرایب همبستگی متغیرها است با این تفاوت که قطر اصلی این ماتریس حاوی جذر مقادیر AVE مربوط به هر یک از عامل‌ها می‌باشد. جدول ۳ نتایج روایی واگرا را نشان می‌دهد. در جاهایی که با رنگ تیره مشخص شده است مقدار جذر AVE هر عامل از مقدار همبستگی دو عامل بیشتر است؛ بنابراین روایی واگرای تحقیق را به روش فورنل و لارکر تأیید می‌شود. در مجموع با بررسی انجام شده به ۲ روش جدول بارهای متقاطع و فورنل لارکر روایی واگرای مدل تحقیق تأیید می‌شود و روایی واگرای مدل در حد مناسبی است. به بیان دیگر، در مدل، سازه‌ها با شاخص‌های خود نسبت به سازه‌های دیگر تعامل بیشتری دارد.

جدول ۴. روایی واگرا

نام متغیر	سطوح تجمیع	سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	حیطه عمل	سبک تصمیم‌گیری وابسته	یکپارچگی	سبک تصمیم‌گیری شهودی	عملکرد مدیریت	سبک تصمیم‌گیری عقلانی	سبک تصمیم‌گیری آنی (خودانگیزی)	به‌موقع بودن
سطوح تجمیع	۰/۸۰۹									
سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	۰/۴۸	۰/۸۶۶								
حیطه عمل	۰/۷۴۶	۰/۵۵۸	۰/۸۲۸							
سبک تصمیم‌گیری وابسته	۰/۵۹۳	۰/۶۱۸	۰/۶۹۳	۰/۸۱						
یکپارچگی	۰/۷۳۲	۰/۲۵۱	۰/۶۲۴	۰/۴۳۸	۰/۸۰۴					
سبک تصمیم‌گیری شهودی	۰/۵۸۹	۰/۶۳۱	۰/۷۳۴	۰/۷۲۵	۰/۳۸۸	۰/۸۲۴				
عملکرد مدیریت	۰/۷۱۴	۰/۴۳۷	۰/۵۴	۰/۷۰۱	۰/۵۹۹	۰/۶۴۷	۰/۸۶۳			
سبک تصمیم‌گیری عقلانی	۰/۵۱۳	۰/۴۰۴	۰/۴۱۵	۰/۷۰۴	۰/۴۰۷	۰/۶۸۵	۰/۶۱۲	۰/۹۴۹		
سبک تصمیم‌گیری آنی	۰/۳۷۶	۰/۷۵۷	۰/۵۶۴	۰/۴۹۹	۰/۲۳۲	۰/۵۸	۰/۲۷۲	۰/۳۱۲	۰/۸۳۷	
به‌موقع بودن	۰/۷۳۴	۰/۴۷۴	۰/۸۳۱	۰/۶۸۵	۰/۷۱	۰/۶۹۶	۰/۶۱۵	۰/۵۳۷	۰/۴۹	۰/۸۵۶

برازش مدل ساختاری

بعد از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری نوبت به برازش مدل ساختاری پژوهش می‌رسد که از معیارهای زیر استفاده شده است.

الف) مقادیر T (ضرایب معناداری)

ابتدایی‌ترین معیار برای سنجش رابطه بین عامل‌ها در مدل، اعداد معنی‌داری t است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه بین عامل‌ها و در نتیجه تأیید

فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۰/۹۵ است. جدول ۵ ضرایب معناداری متغیرها را نشان می‌دهد. برای این رابطه‌ها بیشتر از ۱/۹۶ باشد و معنادار بودن تمامی سؤال‌ها و روابط میان متغیرها را در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان می‌دهد. باتوجه به مندرجات جدول ۵ که برای همه رابطه‌ها نشان داده شده است بین متغیرها رابطه معنی‌داری برقرار است و مقدار تی ویلیو

جدول ۵. بررسی روابط درون مدل ساختاری

بررسی رابطه‌ها درون مدل ساختاری تحقیق	ضرایب استاندارد	خطای استاندارد	T Value	P Value
سبک‌های تصمیم‌گیری ← اجتنابی	۰/۸۳۸	۰/۰۵۴	۱۵/۵۱۶	۰/۰۰۰
سبک‌های تصمیم‌گیری ← وابسته	۰/۸۸۷	۰/۰۲۱	۴۱/۳۲۲	۰/۰۰۰
سبک‌های تصمیم‌گیری ← شهودی	۰/۹۰۵	۰/۰۱۹	۴۶/۸۹۹	۰/۰۰۰
سبک‌های تصمیم‌گیری ← عملکرد مدیریت	۰/۳۵	۰/۰۹۸	۳/۵۶۳	۰/۰۰۰
سبک‌های تصمیم‌گیری ← عقلایی	۰/۷۴۸	۰/۰۷۶	۹/۷۹۵	۰/۰۰۰
سبک‌های تصمیم‌گیری ← آنی	۰/۷۷	۰/۰۵۸	۱۳/۲۹۴	۰/۰۰۰
سیستم حسابداری مدیریت ← سطوح تجميع	۰/۹۴۲	۰/۰۲۸	۳۳/۴۵۱	۰/۰۰۰
سیستم حسابداری مدیریت ← حیطه عمل	۰/۸۸۳	۰/۰۲۹	۳۰/۶۴۳	۰/۰۰۰
سیستم حسابداری مدیریت ← یکپارچگی	۰/۸۷	۰/۰۳۹	۲۲/۳۱۲	۰/۰۰۰
سیستم حسابداری مدیریت ← عملکرد مدیریت	۰/۴۴۳	۰/۰۹۲	۴/۸۱۵	۰/۰۰۰
سیستم حسابداری مدیریت ← به‌موقع بودن	۰/۹۳۱	۰/۰۱۸	۵۲/۵۱	۰/۰۰۰

ب) معیارهای R^2 و Q^2

شده است. شاخص حشو که به آن Q^2 استون - گیسر نیز می‌گویند، با در نظر گرفتن مدل اندازه‌گیری، کیفیت مدل ساختاری را برای هر بلوک درون‌زا اندازه‌گیری می‌نماید. در صورتی که مقدار این شاخص در مورد یکی از عامل‌های درون‌زا سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی عامل یا عامل‌های برون‌زای مربوط به آن دارد. جدول (۶) نتایج R^2 و Q^2 مدل را نشان می‌دهد که به ترتیب حاکی از برازش و قدرت پیش‌بینی قوی مدل در خصوص سازه‌ها است

در یک پژوهش ضرایب R^2 مربوط به عامل‌های پنهان درون‌زا (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که نشان از تأثیر یک عامل برون‌زا بر یک عامل درون‌زا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به‌عنوان ملاک‌هایی برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی در نظر گرفته می‌شود. مقدار R^2 برای عامل‌های برون‌زا یا مستقل برابر صفر است. برای بررسی کیفیت یا اعتبار مدل نیز از بررسی اعتبار که شامل شاخص بررسی اعتبار حشو یا افزونگی می‌باشد استفاده

جدول ۶. بررسی معیارهای R^2 و Q^2

نام متغیر	R^2	Q^2
سطوح تجميع	۰/۸۸۷	۰/۵۳۹
سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	۰/۷۰۳	۰/۴۸۶
حیطه عمل	۰/۷۷۹	۰/۴۹۴
سبک تصمیم‌گیری وابسته	۰/۷۸۷	۰/۴۷۶
یکپارچگی	۰/۷۵۷	۰/۴۶۱
سبک تصمیم‌گیری شهودی	۰/۸۲	۰/۵۱۷
عملکرد مدیریت	۰/۵۲۸	۰/۳۵۸
سبک تصمیم‌گیری عقلانی	۰/۵۶	۰/۴۶۶
سبک تصمیم‌گیری آنی (خودانگیز)	۰/۵۹۳	۰/۳۸۳
به‌موقع بودن	۰/۸۶۷	۰/۵۹۶

ج) معیار F^2

سازه‌ها کمک می‌گیرد. کوهن طبق فرمول معیار اندازه بیان می‌نماید که مقادیر $0/02$ ، $0/15$ و $0/35$ به ترتیب نشان از اندازه تأثیر کوچک، متوسط و بزرگ یک سازه بر سازه دیگر است. نتایج بررسی این معیار در جدول (۷) نشان داده شده است.

این معیار که توسط کوهن^۱ (۱۹۸۸) معرفی شد، شدت رابطه میان سازه‌های مدل را تعیین می‌کند. معیار اندازه تأثیر از شاخص R^2 که در بالا توضیح داده شد، برای تحلیل رابطه میان

جدول ۷. بررسی معیار F^2

نام متغیر	F^2	قوی
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر اجتنابی	۲/۳۶۳	قوی
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر وابسته	۳/۶۹۶	قوی
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر شهودی	۴/۵۴۷	قوی
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر عملکرد مدیریت	۰/۱۴۲	متوسط
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر عقلایی	۱/۲۷۱	قوی
اندازه اثر سبک‌های تصمیم‌گیری بر آنی (خودانگیز)	۱/۴۵۷	قوی
اندازه اثر سیستم حسابداری مدیریت بر سطوح تجميع	۷/۸۲۹	قوی
اندازه اثر سیستم حسابداری مدیریت بر حیطه عمل	۳/۵۳۰	قوی
اندازه اثر سیستم حسابداری مدیریت بر یکپارچگی	۳/۱۲۳	قوی
اندازه اثر سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد مدیریت	۰/۲۲۶	قوی
اندازه اثر سیستم حسابداری مدیریت بر به‌موقع بودن	۶/۵۴۱	قوی

آزمون مدل کلی

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. معیار GOF مربوط به بخش کلی مدل‌های ساختاری است. بدین معنی که توسط این معیار محقق می‌تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه‌گیری و بخش مدل ساختاری پژوهش خود، برازش بخش کلی را نیز کنترل نماید. معیار GOF توسط تننهاوس و همکاران^۲ در سال (۲۰۰۴) مطرح گردید. باتوجه به سه مقدار $0/01$ ، $0/25$ و $0/36$ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است و حصول مقدار $0/725$ برای GOF ، نشان از برازش مناسب مدل دارد. در مجموع با عنایت به نتایج به دست آمده باید گفت باتوجه به مراحل جهت تصدیق مدل اندازه‌گیری و محاسبات روایی سازه و تشخیصی و به دنبال آن آزمون روابط بین سازه‌های تحقیق انجام شد، باید گفت مدل ارائه شده توسط پژوهشگر تأیید می‌شود، حال می‌توان به بررسی فرضیات پژوهش پرداخت.

آزمون فرضیات پژوهش

برای بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق از ضریب استاندارد و مقادیر تی ویلیو استفاده شده است که اگر مقدار تی ویلیو برای

یک رابطه بزرگ‌تر از $1/96$ باشد نشان‌دهنده رابطه معنادار بین آن دو متغیر است. باتوجه به نتایج جدول (۵) و شکل (۳)، کلیه ضرایب بیشتر از $1/96$ بوده و فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود.

با توجه به نتایج سه برازش مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی که در صفحات قبل بیان شد و در نهایت با تأیید مقادیر تی ویلیو، ضرایب استاندارد شده و بارهای عاملی، برازش مطلوب الگوی نهایی، تأیید می‌شود و باعث تأیید فرضیه اول پژوهش مبنی بر تأثیر مثبت و معنادار سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد مدیریت می‌گردد، بنابراین ابعاد سیستم حسابداری مدیریت (حیطه عمل، به موقع بودن، سطوح تجميع و یکپارچگی) بر روی عملکرد مدیریت تأثیرگذار بودند و سازه مرتبه اول به‌موقع بودن دارای بالاترین معناداری در بین سایر ویژگی‌های (MAS) بوده است که نشان‌دهنده ارائه به‌موقع اطلاعات توسط سیستم حسابداری مدیریت و دسترسی سریع و بهنگام به اطلاعات بخش‌های مختلف شرکت است.

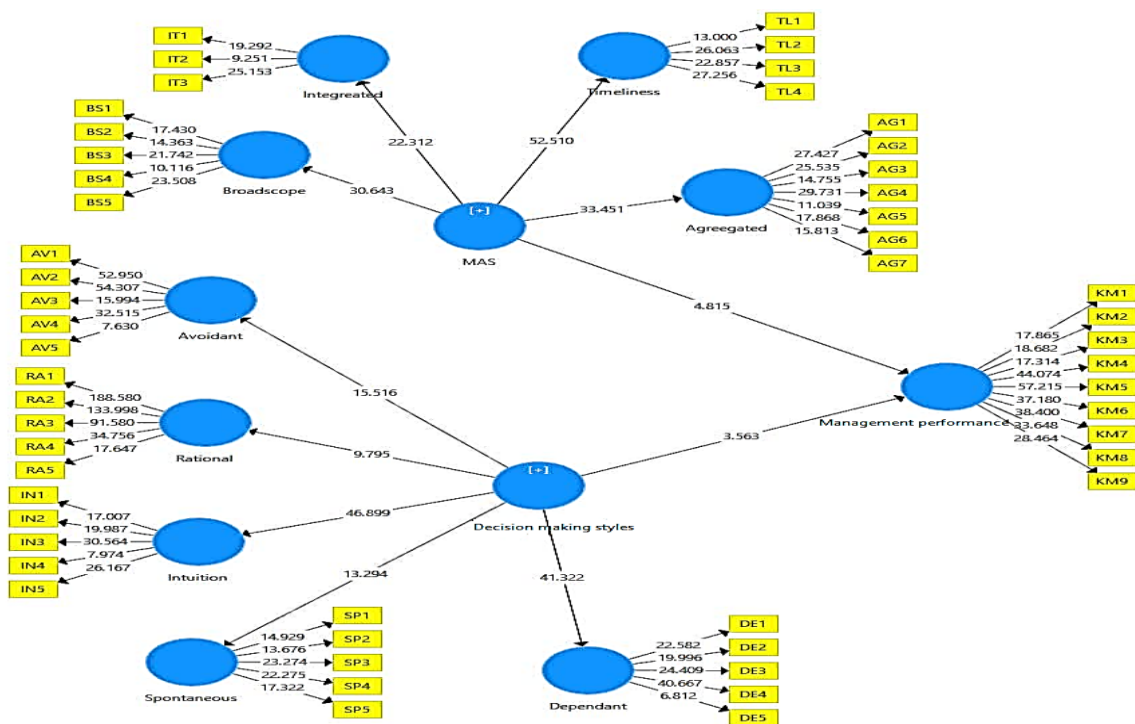
فرضیه دوم مبنی بر تأثیر سبک تصمیم‌گیری مدیریت بر عملکرد مدیریت در شرکت‌های تعاونی استان کردستان همچنین تأیید شده است سبک تصمیم‌گیری شهودی و وابسته

39.Tenenhaus et al

37.Cohen
38.goodness of fit

دارد و می‌توان بیان داشت که تصمیم‌گیرنده استقلال فکری و عملی را به‌تنهایی ندارد. در میان سازه‌های رتبه اول، تصمیم‌گیری عقلانی بالاترین همبستگی (۰.۹) را با گویه‌های خود نشان داده است.

دارای بالاترین سطح معنی داری و ضریب بار عاملی بوده اند و نشان دهنده این بوده است که اکثر مدیران عامل شرکتهای تعاونی دید بازی به مسائل نداشته و بر اساس آنچه که احساس می‌نمایند درست و منطقی است، تصمیم‌گیری می‌نمایند. همچنین بیشتر سبک تصمیم‌گیری وابسته آنها حکایت از این دارد که برای تصمیم‌گیری به حمایت و راهنمایی دیگران نیاز

شکل ۳. ضرایب معناداری

جدول ۸. نتایج فرضیات پژوهش

نتیجه	P Value	T Value	ضرایب استاندارد	فرضیات
معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳/۵۶۳	۰/۳۵	سبک‌های تصمیم‌گیری ← عملکرد مدیریت
معنی‌دار	۰/۰۰۰	۴/۸۱۵	۰/۴۴۳	سیستم حسابداری مدیریت ← عملکرد مدیریت

بحث و نتیجه‌گیری

عملکرد مدیریت تأثیرگذار است. که از نتایج مطالعه رحمان، خالد و خان^۵ (۲۰۱۲) و افندی و کوسوما (۲۰۲۱) حمایت می‌نماید که سبک‌های تصمیم‌گیری کارکنان بر عملکرد سازمانی تأثیر می‌گذارد و ریاض و بتول^۶ (۲۰۱۴) که به این نتیجه رسیدند سبک اجتنابی به‌عنوان یکی از ابعاد سبک تصمیم‌گیری، بر عملکرد سازمانی تأثیر می‌گذارد.

این مطالعه به این نتیجه رسید که سیستم حسابداری مدیریت (MAS) بر عملکرد مدیریت تأثیری مثبت دارد که با نتایج یافته‌های اگیبجول^۱ (۲۰۰۵)، اگیبولاد و همکاران^۲ (۲۰۱۰)، اگیبجول (۲۰۱۱)، بهمانی^۳ (۲۰۱۲)، اگیبولاد^۴ (۲۰۱۳) و فؤاد و همکاران (۲۰۲۰) همخوانی دارد و سبک تصمیم‌گیری نیز بر

44.Rehman, Khalid, and Khan
45.Riaz, Riaz, and Batool

40.Agbejule
41.Ajibolade et al
42.Bhimani
43.Ajibolade

این مطالعه برای مدیران تعاونی انجام شد. عملکرد مدیریتی در سازمان را نمی‌توان از سیستم موجود در موسسه جدا نمود و جزو سیستم‌های ضروری اطلاعاتی مدیریت می‌باشد و یافته‌ها هم این مهم را تأیید می‌نمایند. این مطالعه نشان می‌دهد که سیستم حسابداری مدیریت

باید به‌عنوان مبنایی توسط مدیران در سبک تصمیم‌گیری‌شان برای تأثیرگذاری بر عملکردشان استفاده شود و این‌گونه شرکت‌ها و سازمان‌ها می‌توانند عملکرد را با تناسب یا همسویی بین MAS و سبک مدیریت بهبود بخشند. طراحی روش‌ها و تکنیک‌های نوین حسابداری مدیریت مانند کارت ارزیابی متوازن می‌تواند باعث بهبودی اثربخشی این شرکت‌ها شود. با این حال، نه‌تنها ویژگی‌های اطلاعاتی مناسب اهمیت دارد، بلکه همسویی بین طراحی MAS و سبک تصمیم‌گیری مدیریت نیز برای سازمان‌ها لازم است تا بتوانند ارزش بیشتری را از بالا به پایین هدایت کنند. بنا بر نتیجه اتخاذ شده قطعاً شرکت‌ها باید سبک خاص مدیریتی را که با سیستم حسابداری مدیریت همخوانی دارد را تشویق نمایند. لذا از این جنبه، هیئت‌مدیره شرکت‌ها که مسئولیت انتصاب مدیران عامل را برعهده دارند باید به مواردی مانند سبک تصمیم‌گیری مدیریت توجه خاص داشته باشند.

البته این مطالعه دارای محدودیت‌هایی مانند حجم کوچک نمونه، عدم تفاوت قائل‌شدن میان مدیران تعاونی‌ها (به دلیل انواع متفاوت تعاونی‌ها) و همچنین پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه‌ها بود و در نهایت، این مطالعه تنها دو متغیر سیستم حسابداری مدیریت و سبک‌های تصمیم‌گیری را به‌عنوان سازه‌هایی استفاده کرد که بر عملکرد مدیریتی تأثیر گذاشت. همچنین محدودیت مربوط به پرسش‌نامه‌های استاندارد و معتبر مورد استفاده است که بازنگری و اصلاح نشده‌اند (مانند چنهال و موریس و ماهونی). برای تحقیقات بیشتر، پیشنهادهایی برای افزایش تعداد نمونه‌ها ارائه می‌شود تا بتوان به طور مناسب تعمیم داد، انواع تعاونی‌ها را گروه‌بندی کرد تا مدیریتی همگن به‌عنوان پاسخ‌دهندگان ایجاد شود و ساختارهای فرهنگ‌سازمانی و تعهد سازمانی و سایر ویژگی‌های مدیریتی را نیز در برگیرد. همچنین دخالت متغیرهای متنوعی مانند طراحی متفاوت MAS، انواع سبک مدیریت با استفاده از موارد مربوط به سبک ارزیابی، سبک رهبری یا سبک استفاده از سیستم‌های کنترل مدیریت که به طور متفاوت اندازه‌گیری می‌شوند، پیشنهاد می‌شود. در راستای نتایج پژوهش انجام شده، می‌توان به اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی استان کردستان و استان‌های همجوار مشابه با موقعیت اقتصادی این استان، پیشنهاد برای ارائه راهکارها و کمک برای تقویت بیشتر سیستم حسابداری مدیریت و بهره‌گیری از

روش‌های نوین مدیریتی را برای مدیران هم در حوزه آموزش و هم کاربردی نمودن مباحث مربوطه داشت.

فهرست منابع

- * ارچین لیسار، محسن؛ بنی مهد بهمن؛ مرادزاده فرد، مهدی و همتی، بهرام. (۱۴۰۱). سبک‌های تصمیم‌گیری و قضاوت در برآورد ارزش منصفانه؛ اثر چارچوب ذهنی. فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۱(۴۳)، ۲۹۳-۳۰۷.
- * پیوندی، سعیده (۱۴۰۱). ویژگی‌های شرکت و گزارشگری مالی جسورانه. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۹(۲)، ۲۴۲-۲۶۳.
- * حجازی رضوان، لیلا اسدی وایقان (۱۳۹۲). بررسی تاثیر عدم اطمینان محیطی ادراک شده بر رابطه بین سیستم حسابداری مدیریت و عملکرد شرکت‌ها در ایران. فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۲(۸)، ۱۳.
- * رخشانی، محمودرضا، زراعتگری، رامین، پیغه، احمد، پایان، علی. (۲۰۲۱). بررسی تأثیر بکارگیری سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری بر عملکرد مدیریت. پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۱۴(۵۲)، ۱۶۹-۱۹۸.
- * صبا، محمد صابر؛ حسنی منش، مهرنوش (۱۳۹۷). تأثیر مدیریت دانش و سبک‌های تصمیم‌گیری بر عملکرد سازمانی. کنفرانس ملی الگوهای نوین در مدیریت و کسب‌وکار با رویکرد حمایت از کارآفرینان ملی.
- * طالبی، بهمن؛ بحری ثالث، جمال (۱۳۹۷). بررسی ارتباط بین اجزای سیستم حسابداری مدیریت، ابهام، عدم تمرکز و عملکرد مدیران شرکت‌های تولیدی شهرستان بناب. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، ۳۶(۱۱)، ۱۵-۳۰.
- * لهسایی زاده، عبدالعلی (۱۳۸۸). مدیریت روستایی در ایران معاصر. فصلنامه تعاون و کشاورزی، ۲۰(۲۰۳-۲۰۴)، ۴۹-۶۷.
- * سرفرازی، مهرزاد؛ معمارزاده، غلامرضا، واحد پور، غلامعباس (۱۳۸۴). بررسی اثربخشی سبک تصمیم‌گیری مدیران نوآور در مقایسه با مدیران سازگار. سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت.
- * سهرابی، حمیدرضا. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد غیرمالی مدیران شرکت‌های شهرک صنعتی کرمانشاه. کنفرانس بین‌المللی اقتصاد، حسابداری، مدیریت و علوم اجتماعی.

- * هادیان قهفرخی، سعید، رحیمی، محسن. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد مدیران در شرکت‌های تولیدی استان چهارمحال و بختیاری. چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ۱۴(۲)، ۷۰-۸۴.
- * Abernethy, M. A., & Bouwens, J. (2005). Determinants of accounting innovation implementation. *Abacus*, 41(3), 217-240.
- * Abubakar, A. M., Elrehail, H., Alatailat, M. A., & Elçi, A. (2019). Knowledge management, decision-making style and organizational performance. *Journal of Innovation & Knowledge*, 4(2), 104-114.
- * Agbejule, A. (2005). The relationship between management accounting systems and perceived environmental uncertainty on managerial performance: a research note. *Accounting and Business Research*, 35(4), 295-305.
- * Agbejule, A. (2011). Organizational culture and performance: the role of management accounting system. *Journal of Applied Accounting Research*, 12(1), 74-89.
- * Ajibolade, S. O. (2013). Management accounting systems design and company performance in Nigerian manufacturing companies: A contingency theory perspective. *British Journal of Arts and Social Sciences*, 14(Noll), 228-244.
- * Ajibolade, S. O., Arowomole, S. . S. A., & Ojikutu, R. . K. (2010). Management Accounting Systems , Perceived Environmental Uncertainty and Companies ' Performance in Nigeria. *International Journal of Academic Research*, 2(1), 195-201.
- * Alikhani, H., Ahmadi, N., & Mehravar, M. (2013). Accounting information system versus management information system. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(3), 359-366.
- * Bhimani, A. (2012). Management accounting system implementation success: Is reporting useful information sufficient? *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 8(2), 115-136.
- * Bouwens, J., & Abernethy, M. A. (2000). The consequences of customization on management accounting system design. *Accounting, Organizations and Society*, 25(3), 221-241.
- * Brousseau, K. R., Driver, M. J., Hourihan, G., & Larsson, R. (2006). The seasoned executive's decision-making style. *Harvard Business Review*, 84(2), 110-121, 165.
- * Chang, R. D., Chang, Y. W., & Paper, D. (2003). The effect of task uncertainty, decentralization and AIS characteristics on the performance of AIS: an empirical case in Taiwan. *Information & Management*, 40(7), 691-703.
- * Chenhall, R. H., & Morris, D. (1986). The Impact of Structure, Environment, and Interdependence on the Perceived Usefulness of Management Accounting Systems. *Source: The Accounting Review*, 61(1), 16-35.
- * Chong, V. K., & Eggleton, I. R. C. (2003). The Decision Facilitating Role Of Management Accounting Systems on Managerial Performance: The Influence of Locus of Control and Task Uncertainty. *Advances in Accounting*, 20, 165-197.
- * Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*, no. 1. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- * Conteh, N. (2005). The Hypothesis Testing of Decision Making Styles in the Decision Making Process.
- * Dafna, K. (2008). Managerial performance and business success. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 2(4), 300-331.
- * Efendi, D., & Kusuma, E. A. (2021). The Role of the Management Accounting System and Decision-Making Style on Managerial performance. *Jurnal Keuangan Dan Perbankan*, 25(1), 144-161.
- * Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39.
- * Fuadah, L. L., Yuliani, & Safitri, R. H. (2020). The Mediating Role of Management Accounting Systems that Influence Management Style on Managerial Performance.
- * Garcia-Ruiz, M. E., & Moliner, G. (2004). Information Technologies: Challenge and Opportunity for Modern Management Accounting Systems. *SSRN Electronic Journal*.
- * Harren, V. A. (1979). A model of career decision making for college students. *Journal of Vocational Behavior*, 14(2), 119-133. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0001-8791\(79\)90065-4](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0001-8791(79)90065-4)
- * Hoozé, S., & Mitchell, F. (2018). Who Influences the Design of Management Accounting Systems? An Exploratory Study. *Australian Accounting Review*, 28(3), 374-390.
- * Hulland, J. (1999). Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: A review of four recent studies. *Strategic Management Journal*, 20(2), 195-204.
- * Indriani, M., & Nadir, N. (2015). Interaction Effect Of Budgetary Participation And Management Accounting System On Managerial Performance: Evidence From Indonesia. *Global Journal Of Business Research*, 9(1), 1-13.
- * Kao, H., Kao, S. P.-H., Chen, S.-C., & Chiu, K. K.-S. (2012). DECISION MAKING MODELS AND KNOWLEDGE MANAGEMENT PREFERENCES: Taiwanese Expatriates in China. *Australian Journal of Business and Management Research*, 02(04), 01-11.
- * Klenke, K. (2003). Gender influences in decision-making processes in top management teams. *Management Decision*, 41(10), 1024-1034.
- * MacKenzie, S. B., Podsakoff, P. M., & Jarvis, C. B. (1996). The problem of measurement model misspecification in behavioral and organizational research and some recommended solutions. *The Journal of Applied Psychology*, 90(4), 710-730.
- * Mahoney, T. A., Jerdee, T. H., & Carroll, S. J. (1965). Job (s) of Management. In *Industrial Relations* (Vol. 4, pp. 97-110).
- * Mateja Jerman. (2012). The importance of the management accounting system in the decision

- * Zenita, R., Sari, R. N., Anugerah, R., & Said, J. (2015). The Effect of Information Literacy on Managerial Performance: The Mediating Role of Strategic Management Accounting and the Moderating Role of Self Efficacy. *Procedia Economics and Finance*, 31, 199–205.
- * making process: Empirical evidence from Slovenia. *AFRICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT*, 6(24).
- * Nunnally, J. C. (1978). *Nunnally, J.C. (1978) Psychometric theory. 2nd Edition, McGraw-Hill, New York. - References - Scientific Research Publishing.*
- * Oliveira, A. (2007). A Discussion of Rational and Psychological Decision-Making Theories and Models : The Search for a Cultural-Ethical Decision-Making Model. *Journal of Business Ethics*, 12(2), 1478–1482.
- * Parker, A. M., Bruine de Bruin, W., & Fischhoff, B. (2007). Maximizers versus satisficers: Decision-making styles, competence, and outcomes. In *Judgment and Decision Making* (Vol. 2, Issue 6, pp. 342–350). papers2://publication/uuid/5534F0AC-DFF2-4F95-B8CA-18784C194F33
- * Rausch, A. (2011). Reconstruction of decision-making behavior in shareholder and stakeholder theory: Implications for management accounting systems. In *Review of Managerial Science* (Vol. 5, Issue 2, pp. 137–169).
- * Rehman, R. R., Khalid, A., & Khan, M. (2012). Impact of employee decision making styles on organizational performance: In the moderating role of emotional intelligence. *World Applied Sciences Journal*, 17(10), 1308–1315.
- * Reyna, C., Ortiz, M. V., & Revilla, R. G. (2014). Exploratory structural equation modeling of the general decision-making style inventory. In *Revista de Psicología* (Vol. 23, Issue 1, p. 33).
- * Riaz, M. N., Riaz, M. A., & Batool, N. (2014). Managerial decision- making styles as predictors of personal and organizational outcomes of in-service employees. *Journal of Behavioural Sciences*, 24(2), 100.
- * Scott, S., & Bruce, R. (1995). 1995 Scott & Bruce, Scale develop.pdf. In *Educational and Psychological Measurement* (Vol. 55, Issue 5, pp. 818–831).
- * Shao-Hsi Chung,. (2012). Broad scope management accounting system and managerial performance: The impact of role ambiguity and functional difference. *African Journal of Business Management*, 6(30).
- * Soobaroyen, T., & Poorundersing, B. (2008). The effectiveness of management accounting systems. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 187–219.
- * Thunholm, P. (2004). [19] Thunholm, P., (2004), "Decision-Making Style: Habit, Style Or Both?", *Journal Of Personality And Individual Differences*, Vol. 36, No. 4, Pp. 931-944. *Personality and Individual Differences*, 36(4), 931–944.
- * Verma, N., & Rangnekar, S. (2015). General decision making style: evidence from India. *South Asian Journal of Global Business Research*, 4(1), 85–109.
- * Young, B. S., Arthur, W., & Finch, J. (2000). Predictors of managerial performance: More than cognitive ability. *Journal of Business and Psychology*, 15(1), 53–72.
- * Zhang, Y., Li, Z., Sha, Y. and Yang, K. (2023). "The impact of decision-making styles (effectuation logic and causation logic) on firm performance: a meta-analysis". *Journal of Business & Industrial Marketing*, 38 (1), ,85-101.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 14/ No. 53/ Spring 2024

Fitting the causal model of the effect of management accounting system and management decision-making style on management performance in small and medium enterprises of Kurdistan province

Shadi Hasanzadeh

Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
(Corresponding author)
shadi.hasanzadeh@uok.ac.ir

Mahdi Abdoulahi

Master's student in accounting, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran
mahdi.abdoulahi@gmail.com

Abstract

Management performance is an indicator to show the manager's success in reaching the company. Decision-making is one of the main tasks of management, and decision-making will be done using the management accounting system, the correctness of the departments will be checked. Decision-making style helps to understand decision-making and reflects individual characteristics in observing the decision-making process and responding to it. The current research was conducted with the aim of the effect of management accounting system (standard questionnaire Chenhall and Morris, 1986) and decision style (standard questionnaire Scott and Bruce, 1995) on management performance (standard questionnaire Mahoney, 1965).) cooperative companies of Kurdistan province. The research findings, which are descriptive and correlational, are based on the analysis of 81 standard questionnaires in 1401 and based on structural equation modeling (SEM). Analysis and testing of hypotheses was done by SmartPLS software. The obtained results show that the management accounting system and decision-making style have a direct and significant effect on the management performance, it has a good fit from the final causal model. management accounting system and decision-making style on the management performance of cooperative companies in Kurdistan province. The research findings are based on the analysis of 81 standard questionnaires received in 1401 and based on structural modeling, and the analysis and testing of hypotheses was done by SmartPLS software. The obtained results show that the management accounting system and decision-making style had a direct and significant effect on management performance, and the final causal model had a favorable fit.

Keywords: management decision-making style, management performance, management accounting system, small and medium companies